

ŽIVLJENJE IN SVET

TEDENSKA REVILJA — PRILOGA PONEDELJSKEGA JUTRA

ŠE. 11.

V LJUBLJANI, 13. MARČA 1937.

KNJIGA 21

DOROTEJA MILDE

POMLADI NAPROTI (lesores)

NAŠA JEZERA

O NASTANKU IN POČASNEM USIHANJU BLEJSKEGA JEZERA

IVO LAPAJNE

NADALJEVANJE

Blejski kot spada med predele našega alpskega podnožja, kjer so posamezna obdobja nastanka zemeljske skorje pustila količkaj pazljivemu opazovalcu polno vidnih sledov. Ze davno prej, preden so se razlezi z visokih zibel Julijskih Alp mogočni ledni veletoki v Radovljiško kotlino, so silovite tektonske podzemeljske sile, s pomočjo mehaničnega in kemičnega vpliva vode, preoblikovale površje lepe naše Gorenjske. Tako so se tudi presekane grude visokih planot Jelovice, Pokljuke in Možakle ugrezile na robeh v polagoma se spuščajoči, terasasti svet današnjega Blejskega kota, v katerega je vdrlo pontsko morje. Vanj so se stekale vode iz sosedne celine: Ko se je v gornjem miocenu to morje umaknilo, so v plitvih kotanjah Radovljiške kotline zastala mnoga mala, slana jezera, ki so kmalu usahnila. V svoji razmeroma globoki zibeli je pa blestel dalje naš toliko opevani biser — Blejsko jezero.

Prvotno slano jezero je prejelo vedno več sladkovodnega pritoka. V kotanji, obdani krog in krog, tudi na jugu, med Stražo in Osojnico, s pregrado gričevja, je bilo jezero z otokom vred. znova zasuto.

V ledni dobi*) je prilezel v Blejski kot bohinjski lednik in iz savske doline narinil preko južne pregrade jezera mogočne gmote ledu do Podhoma, Zasipa in Dolinske Save. Ledeni jezik je prisilil Radovno, da si je izvrtala novo pot skozi sotesko Vintgarja, obrusil je škrbino otoka in grajsko skalo, pobral z jezerskega dna mnogo starejšega, nasutega grušča in ga odložil kasneje v šestih zaporednih grobljah, med Dolnsko Savo in Gradom. V ponovni oledenitvi je bila jezerska kotanja znova zasuta, pa spet očiščena, dokler se ni bohinjski lednik v dveh odcepkih za vselej umaknil. Blejski del lednika je odložil na

vzhodnem robu jezera svojo zadnjo sled v grobljah za Park hotelom.

Kotanje so napolnile vode in v venco gričevja, ki je uporno kljubovalo ledniškemu pritisku je nastalo 35 m višje, po obsegu in globini mnogo večje jezero kot je današnje. V treh zalivih je segalo do sedanje vasi Rečice, daleč v Zako in na jugu do nekdanje pregrade med Stražo in Osojnico. Vse obrežje jezera, kjer stoje danes lepe vile, penzioni, hoteli in vasi Bleda, obrušena škrbina otoka sredi jezera, vse to je bilo še pod vodo.

V višini nekako 495 m je imelo takratno jezero pri sedanji vasi Zeleče odtok. Še danes se dobro razloči precej dolga, suha dolina, po kateri se je

*) Glej članka »Ledna doba v Jugoslaviji«, Zis knjiga 17, str 256 in »Vintgar«, Zis knjiga 17, stran 636.

nekdanja jezernica v lahнем padcu odtekala v Savo.

Ko je Bohinjska Sava izgledala svoje korito do južne pregrade jezera, in jo deloma odplavila, je začela Jezernica, kakor še dandanes pri Mlinem, naglo odtekati. Na komaj pol km razdalje je nastala v tisočletjih velika razlika med nivojem Blejskega jezera in globoko strugo Bohinjske Save, pod Obročem. Jezernica si je zarezala na kratkem svojem toku že globoko strugo in če se spenjamo k Bledu iz te smeri, se vidi zgoraj jezero, kakor da

močan mineralni vrelec, s stalno toplino 23° C. Obenem uhajajo plini ogljikove kisline. Na obali, v smeri k Park hotelu je še več takšnih vrelcev, ki imajo stalno nad 13° C. Zato je Blejsko jezero v primeri z ostalimi našimi alpskimi vodami neprimerno toplejše.

Kakor povsod drugod, prinašajo tudi v Blejsko kotanjo dotoki zmerom več peska in proda. Debelejša naplavina ostaja že ob izlivu, drobnejši pesek se vleže v večje globine. V kotanji se dogaja nekak čistilni proces, pri

je vloženo na polici, s katere se bo zdaj pa zdaj izlilo v Savo. Erozija Save Bohinjke je tako močna, da je že danes njeno korito 53 m nižje od gladine Blejskega jezera.

Obenem z odtekanjem jezerske vode v Savo so prihajale na dan obrežne terase. Pogledal je iz vode v teku časa zaokroženi otok in naš blejski biser je polagoma privzel današnje lice. Od nekdanjih pritokov se stekata v jezero še Zaka in Rečica, mnogo je pa ob obali, z izjemo južnega nabrežja, toplih vrelcev na dnu. Kotanjo prečkata namreč dve izraziti tektonski prelomnici, na zapadni in vzhodni strani. Ob teh razpokah vro topli studenci v jezero. Pri hotelu Toplice izvira posebno

čemer odvaja Jezernica v Mlinem vedno čisto vodo v Savo. V daljni bodočnosti bo prišel čas, ko bo tudi Blejsko jezero polagoma upadlo. Nastopil bo konec tretje ojezeritve, ako ne bo priroda sama posegla vmes ali pa morda človek s pripomočki moderne tehnike preprečil izgubo privlačnega raja pod očakom Triglavom.

VIRI:

Dr. P. K.: Was ist Limnologie? (Die Erforschung der Binnenseen — eine neue Wissenschaft.)

Dr. O. Zacharias: Das Süßwasser-Plankton.

Dr. A. Melik: Bohinjski ledenik (Geografski vestnik 1929/1930).

Dr. L. Rakovec: Postglacialna terase Blejskega jezera v zvezi z njegovo morfogenezo (Geografski vestnik 1928). Zbornik oddelnih razprav naših znanstvenikov geografov, ki s domašini pogledi raziskujejo zemljepisne posebnosti naše zemlje. Naroča se v Geografskem društvo na ljubljanski univerzi.

R A N J E N E C

DEL POGlavJA IZ POVESTI »STRTE PERUTI«

IVAN PODRZAJ

Meseca julija v zadnjem letu velike vojne se je Henrik Orel po sovražnem napadu zbudil ranjen v bolnici za fronto. Svoje vtise v bolnici je opisal z naslednjimi besedami:

Dobro ste spali, gospod narednik.«
Nisem našel volje, da bi odprl oči. Niti trohice moči ni bilo v meni. Čutil sem, da ležim in da moram biti bolan. Kakor zaspan sem bil. Omotica me je zibala in vse je bilo tako temno v meni. Slišal sem glas pri svojem vzglavju. Nerazumljiv glas:

»Le spočijte se. Vse bo dobro.«

Z velikim naporom sem odprl veke. Ob meni je stala ženska. Kakor skozi kopreno sem jo videl.

»Le mirni ostanite.«

Zdaj sem že razumel besede. Zastrmel sem. Skušal sem vzdigniti roko. Zaman.

»Ranjeni ste bili in zdaj ste v bolnici,« je govoril mehki glas zraven mene.

Velika žalost me je spet ohromila. Počasi sem doumel, kaj se je zgodilo z menoj. Neka sila mi je dala moč, da sem pregibnil ustnice in vprašal:

»Kje sem? Kaj so mi storili?«

Čutil sem nežno roko na svojem čelu.

»V bolnici ste. V dobrih rokah.«

Še zmerom negiben sem gledal v beli ženski obraz:

»Kje?«

»V zaledju, brez nevarnosti.«

Bilo mi je, da bi se razjokal, pa nisem mogel. Velika skrb me je prevzela: Ali me niso morda rezali? Odrezali roko ali nogo? In zdaj ležim tu bolan od vročične rane? Možgani so mi bili omotični in omamljeni. Počasi so mi pričeli delovati. Zdelo se mi je, da sem se vzravnal v postelji, toda rok nisem mogel premakniti. Slednjič sem doumel, da je desnica zdrava. Poskusil sem z njo prijeti levico. Dotaknil sem se nečesa mehkega in debelega. V tem trenutku mi je udaril v nos jekdek vonj. Sleherni živec mi je zatrepetal. Kriknil sem.

»Nič se ni zgodilo. Izrezali so vam rano, v nekaj dneh boste spet zdravi.«

Občutek zadovoljstva je zavaloval meni, ko je izrekla te besede z od-

Perorisba ELA JUSTINA

ločnim glasom in z nasmehom na licih. Zagledal sem se v njeno vzbočeno oprsje, pokrito s skoraj prozorno modro tkanino, izpod katere se je belila sveža mladost. Sramež je zavihral po meni. Zaprl sem oči in pred menoj je stala Pavla, vsa čista in mlada.

Z medlečimi očmi sem gledal po dvorani. Postelja ob postelji. Na njih bolniki, ne, ranjenci, nekateri s sivimi, mrtvimi obrazi. Tiho vzdihovanje se je skladno, skoraj pretresljivo ubrano ujemalo z glasnim stokom in vikom. Strmel sem v polzagnjena telesa mučenikov vojne umetnosti, zunaj je pa sijalo sonce, prav tisto sonce, ki je sijalo ta hip na prijatelje in nasprotnike.

Skelela me je rana, jaz pa bi poskočil in zavriskal življenju, ki me čaka.

Drugi dan me je nezno bolela glava. Prijazno čuvstvo, da sem rešen, se je že rano umaknilo spoznanju, da me čaka še dosti neprijetnosti. Višji zdravnik, mož trdih oči in pretirano resnih oblik v obrazu, mi je pregledal roko in s skoraj zaničljivim nasmehom pripomnil: Mož bo kmalu dober in znova sposoben. Nagrbnil je čelo in odšel, meni so pa ostale njegove temne besede, ki so me udarjale po glavi kakor udarci kladiva.

Prišla je bolniška strežnica. Prosil sem jo za cigareto, da se nekoliko umirim.

»Ne smem,« je rekla vljudno. »Skodovalo bi vam, pa tudi ne smem. Ko boste vstali, potem da. Prinesem vam limonado, če želite.«

»Najlepša hvala, gospodična. Ali veste, kaj mi je rekel zdravnik?« sem ji potožil.

»Mislim, da mi ni treba ugibati. Tako pravi vsakemu, da ga potolaži.«

»Lepa tolažba,« sem vzdihnil.

»To ni nič žalostnega. On mora tako govoriti,« se je smejala.

Strežnica — za sestro Tili so jo klicali — je bila dobra z menoj. Včasih predobra. Prav za prav je bila sirota, oče — aktivni polkovnik — se je še v mirnem času prostovoljno poslovil od sveta, matere pa ni poznala. Vse mi je povedala sama, ko sva ob popoldnevih kramljala na nekakšni vrtni verandi. Jaz sem namreč že po nekaj dnevih mogel vstati. Prav rad priznam, da sem užival v njeni prisotnosti. Imela je svetle plave lase, žive oči, sploh bila je lepa postava. In zgovorna je bila. Ko mi je tako razgrinjala svoje življenje, nisem vedel, ali naj bom ponosen na to ali naj imam usmiljenje z njo. Privadila sva se drug drugemu. Česa zaupnega ni bilo med nama, dasi sem bil večkrat na večer otožno zamišljen, ko je odhajala. Bilo mi je, kakor da mora tako biti. Težko bi pogrešal njenega bitja. Kakšne ljubezenske bibavice nisem nikoli občutil zaradi nje...

Dnevi so potekali enolično. Včasih so nas obiskale visoke dame, kakor so rekli. Prinesle so s seboj najrazličnejše malenkosti. Niti enkrat nisem videl, da bi se bil kdo izmed nas razveselil nad njimi. Ceremonioznost je kaj malo prijala v tem prostoru. Jaz sem bil vselej vesel, ko so odšle.

Zivel sem čudno, sebi odtujeno življenje. Mnogo sem mislil, malo sem upal. Govorice, da nikogar ne pusta

domov, pa naj bo hrom ali slep, so porazno vplivale na mojo duševnost. Od kar je postala sestra Tili molčeca, sem pridno čital razne knjige, ki so jih nabrali za ranjence. Nekaj je bilo dobrih, druge pa so menda poslali zato, da so počasi izginjale. Med temi je doletela nabožne in vojaške prav posebna usoda.

Bilo je nekako v začetku tretjega tedna. Sončno dopoldne me je zvabilo rano na vrt. V prijetni senci pod stariim kostanjem sem sedel na klop ter se zamislil. Vonj po cvetlicah iz bližnjega vrta se je mešal z dimom cigarete, ki sem ga slastno požiral. Mislil sem na svojo prihodnost. Kaj bom začel, ko se neha vojna? Tvrdba, kjer sem bil v službi, mi je že sporočila, da se ne smem zanašati na svoje staro mesto trgovskega uradnika, ker nihče ne ve, če bo v morebitnih spremenjenih razmerah še poslovala. To sem razumel. Bili so tujci. Torej bo treba začeti spočetka. In kdo ve, kakšne naj bi bile spremenjene razmere. Govorili so o zmedah v Rusiji, o novem redu, celo o vstaji pri nas. Bili so preroki, ki so na tihem oznanjevali novo vero. In so bili drugi, ki so trdili, da bo brat z juga pobral žetev zase. Teh je bilo malo. Vsaj med nami. Vsi so pa pričakovali nekaj novega, velikega. Vsak si je po svoje ustvarjal svojo srečo, ko bo konec vojne. Tudi jaz. Nekaj bo že, saj sem mlad, samo da bi bil enkrat že res konec.

Iz mojih zasanjanih misli me je prebudilo sonce, ki je pripekalo v tla okoli kostanja. Tedaj sem zagledal — sam Bog ve, kako mi je bilo pri srcu — na stopnicah dvoriščnih vrat Pavlo. Spet sem bil kakor okamenel. Namesto da bi bil vstal in ji pohitel naproti, sem sedel in buljil vanjo. Nenadoma se je zgodilo, da sem se nehote čutil resničnega bolnika. Obenem sem imel občutek, da ima to sedaj svoj veliki pomen. Veselo je prikorakala po vrtu do mene.

»Dober dan, Henrik!« je zaklicala.

Še zmerom sem sedel.

»Ubog! revček! Tako slab si videti,« je rekla s pomilovalnim glasom in mi ponudila roko.

Njene besede so božale potuhnjenega bolnika v meni. Zazibal sem obvezano levico, z desnico pa sem ji segel v roko.

Sedla je zraven mene. Kakor da bi se bilo drevo nad menoj razvežilo, tak-

šna soparica je udarila vame. Nekaj je govorila, pa je nisem razumel. Le zakaj me ni poljubila? mi je završalo v glavi, ko sem bil zagledal za oknom na hodniku blede obraz bolniške sestre.

»Razoglav sem, pa mi je vroče,« sem dejal v zadregi.

»Saj si vendar pokrit, dragec, in v senci sediš,« se je zasmejala in me začudeno gledala s svojimi temnimi očmi izpod temnih las.

Sram me je bilo potuhnjenca v meni. Zagrabil sem jo za roko in vzkliknil:

»Saj tudi bolan nisem!«

Skočil sem pokoncu, se zavrtel in dejal:

»Bil sem le presenečen. Samo pomisli. Ze od jutra sedim tu in mislim nate, ko se zdajci prikažeš, kakor podobna iz sanj.«

»Sedi, le sedi. In povej mi, kako je s teboj. Ali te je moj nenapovedani obisk res osupnil? Nisem utegnila sporočiti. Dva dni sem čakala za dovoljenje, saj veš, da se po teh krajih ne smemo voziti. Pa sem ga dobila in tako zjutraj sem se odpeljala.«

»In zdaj si tu, zdaj —«

Njen koprneči smehljaj se je udušil v mojem poljubu.

»Zdravniška vizita!« se je oglasil rezki glas bolniške sestre.

V meni je zaključevalo, ona je pa mirno rekla:

»Le pojdi, dragec! Tu bom čakala.«

Zdravnik, tisti višji s trdimi očmi in trdim obrazom, je šel mimo mene. To pot je bil mehkejši Ničesar mi ni rekel. Bil je kratek z vsemi. Sestra Tili ga je spremljala. Zardela je, ko se je morala ustaviti pred menoj.

Popoldne sva se sprehajala zunaj mesta, kajti po ulicah sva srečavala same uniforme in ženske, ki so zijale v naju. Ko sva prišla do ploščadi pod hribom, sva sedla v senco platana za grm, ki je zakrival pogled na mestno zidovje. Nekje za nama je žuborel studenec, sicer pa sama blažena tišina.

V tej tihoti sem iznenada zaslišal utrine njenega srca. Globoko sem ji pogledal v oči. Zdrznila se je. Zaprla je oči in vzdihnila:

»Vročje je.«

Nisem znal odgovoriti. Njena bližina, položaj njenega telesa, vse njeno bitje me je prevzelo.

»Ali tebi ni vroče?« je vprašala in nagnila glavo, kakor da se hoče odmakniti soparnemu navalu.

»Da, vroče je.«

Tihoma sem se nagnil naprej.

Njene napete ustnice so podžigale ogenj strasti. Živci so mi trepetali in vse je zagorelo po meni.

Iztegnil sem roko po njej.

Tedaj se je predramila. Široko me je pogledala, se pognala kvišku in rekla:

»Žejna sem.«

Skočila je v hosto.

Žuborenje studenca za menoj se je izgubilo v njenem teku.

»Tudi jaz sem žejen,« sem rekel mirno, ko sem jo bil dohitel.

Napila sva se mrzle studenčnice ter se čez polje vrnila v mesto.

Zvečer se je odpeljala. Ostal sem sam s svojo in njeno ljubeznijo.

Bil je vroč dan. Dobil sem nekaj časnikov. Domačih in tujih. Slednje sem vzel spodaj v pisarni. Domači so pisali: Sovražnik se umika. Nove zaloge živeža. Zavezniki trdno odločeni, da vztrajajo in zmagajo. V tujih je stalo: Napredujemo na vseh frontah. Sovražniku primanjkuje hrane in orožja. Ves stari in novi svet na naši strani do končne zmage. In znotraj poročilo nobenoplatnega severnega potnika po naših deželah: Znamenja kažejo, da bo kmalu konec vojne. Zasužnjena ljudstva se bore v vrstah samosilnika, njihova srca pa kličejo po pravici. V osrčju Evrope in na jugovzhodu se pripravljajo usodne spremembe. In tako dalje.

Sedel sem zgoraj na ploščadi in gledal mravlje, ki so vlekle še živo žabo.

»CYRANO DE BERGERAC« UGLASBEN

L. 1897 je resni Emil Faguet pisal po prvi predstavi gorenje igre: »Delo bo ostalo znamenito v naši dramski zgodovini. Pesnik se je rodil: kakšen blagoslov!« Vsa kritika je hvallila zvočnost in sočnost kakor tudi barvitost te heroikomifne drame. V februarju 1936 je doživela glasbeno upriporitev v Rimu. Lep uspeh. Skladatelj Franco Alfano, ki je sodeloval pri Puccinijevem »Turandot« in zaslovel s samostojnimi operami (Sekuntala, Madonna Imperia, Poslednji Lord), je ponekod spremenil značaj svojim osebam. Klasičnemu Cyrano, t. j. precej burkastemu nosanu, je vzkratil ta okras dvomljive vrednosti ter poudarja junakovo pesniško stran darovitost, izobrazbo, življenjsko modrost. Razen tega mu je — v skladu z zgodovino — prisodil le malo več let kakor Roksani. Kri stlan ni več bedaček čedne vnanosti, pač pa nesrečnež, ki ne more izraziti svojih občutkov.

ZMAGA NAD BOLEČINO

ZIVLJENJSKA USODA MOŽA, KI JE ODKRIL MORFLI

V prvih povojnih letih je nemški kraj Neuhaus pri Paderbornu sprvil v promet zasilne bankovce, ki so kazali sliko na pol razpadle kože in moža, ki mu je bilo videti v potezah obraza razočaranje in zagrenjenost. Ta mož je bil lekarnar Sertürner in besede pod obema slikama so označevale življenjsko tragedijo tega moža, ki se mu mora človeštvo zahvaliti za eno največjih zmag, zmago nad bolečino: »Tvoja koža razpada,

tvoj grob bo razsut, toda tvoje delo bo ostalo, dokler bo zemlja stalala.

Že v mladih letih se je seznanil Friedrich Sertürner z grenkim razočaranjem. Njegov oče, inženjer in visoko naobražen mož, mu je zbudil ljubezen do tehnike in samostojnih tehničnih eksperimentov. Določeno je bilo, da se bo oprijel nekoč očetovega poklica. Toda oče je umrl in je ostavil družino v bedi. Sertürner je bil lahko vesel, da je dobil mesto pripravnika v neki le-

TRIJE MUŠKETIRJI

ALEXANDER DUMAS ST. ● ILUSTRIRAL NÖRREBRANDERS ● FORATIS NI DOVOLJNE

PREPROSTA STVAR

Vsi so skočili pokonci in zagrabili svoje puške. Kakih dvajset mož se jim je bližalo. To pot pa niso bili rovkopi, temveč vojaki.

»Zdi se mi,« je rekel Porthos, »da nas je premalo. Ali ne bi šli rajši nazaj v taborišče?«

»To je nemogoče!« je odvrnil Athos. »Predvsem še nisimo končali zajtrka, potem se moramo še dogovoriti in sled-

njič manjka še deset minut do dogovorjenega časa.«

»Na vsak način moramo pripraviti bojni načrt,« je dejal Aramis.

»To je preprosta stvar,« je odgovoril Athos. »Kakor hitro se bo sovražnik približal na strel, bomo začeli streljati in ne bomo odnehali, dokler ne bomo omagali. Če bi potem oni, ki bi še ostali živi, res napadli, jih bomo pustili v rove, tam jim bomo pa pokrili glave s starim zidovjem.«

karni v Paderbornu, ki ga je rešilo najhujšega pomanjkanja. Poleg nalog, ki jih je moral tu vršiti, pa se je bavil v prostem času s kemičnimi raziskavami. Ko mu je bilo 20 let, je položil izpit za lekarniškega pomočnika. Spričevalo, ki mu ga je izdal predstojnik, je bilo nad vse pohvalno. Še poltretje leto je ostal v tej lekarni, kjer je z njenimi starimi pripomočki l. 1805. odkril »uspavalno prvino opija«, kakor je takrat imenoval morfij. Leto dni pozneje je objavil svoje odkritje v nekem lekarniškem vestniku, toda znanstveni svet je to odkritje prezrl.

Pozneje se je preselil v mestece Einbeck na južnem Hanoveranskem, kjer si je uredil lastno lekarno. Bavil se je še dalje z

raziskovanjem opija, priobčeval je sestavke o morfiju, toda priznanja ni doživel. Nekoč je preizkusil morfij na samem sebi, vzel pa je trikrat preveliko dozo in je ostal skoraj le po naključju živ.

Sloviti francoski fizik Gay-Lussac je bil eden izmed prvih, ki so znali upoštevati Sertürnerjeve zasluge. Ko je Sertürner l. 1817. objavil dokončno veliko razpravo o svojih raziskavanjih, se je njegovo ime navzlic vsemu odporu vendarle razširilo tudi po Nemčiji. Imenovali so ga za častnega doktorja filozofske fakultete v Jeni in za člana številnih znanstvenih družb doma in v tujini. Toda nasprotnikov je imel vedno dovolj. Drugi so se ponašali za odkritelje morfija, utihnili so šele tedaj, ko mu je

ZID SE MAJE

»Toda, dobro pazite,« je nadaljeval Athos, »da ne bosta dva hkrati streljala na isto tarčo!«

Ko so vsi povedali, da cilja vsak na svojega, je Athos zapovedal: »Ogenj!«

Slišal se je le en strel, toda štirje moške so se valjali v krvi. Oglasila se je tromba in gruča je hrabro prešla v napad.

Zdaj so padali streli bolj neredno, toda še zmerom s prejšnjo sigurnostjo,

Sovražniki so napadali naprej, kakor da bi vedeli, kako malo je branilcev. Ko so dospeli do utrdbe, so razpolagali naši prijatelji le še s prav majhnim številom strelcev. Tudi zadnja salva ni mogla zadržati napada. Skočili so v jarek ter so hoteli preplezati na drugo stran.

»Zdaj pa konec!« je zaklical Athos. »Podrite steno!«

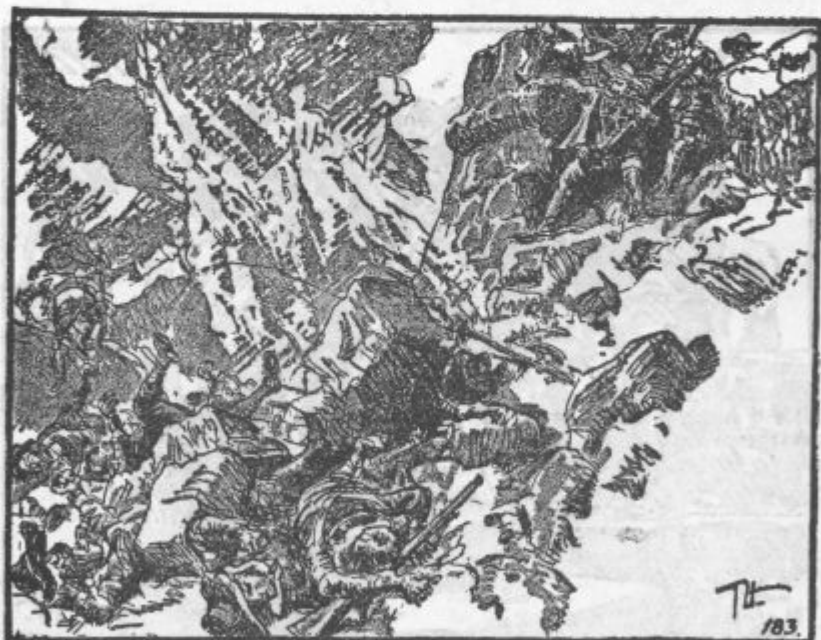

Francoski zavod priznal veliko nagrado. V Einbecku ga je skušal izrinuti neki tekmeč. Prebivalstvo je bilo sicer s Sertürnerjem, toda je moral mestece vzlic temu ostaviti. 1820. se je preselil v Hameln, kjer je vodil mestno lekarno. Tudi s nadaljnjim znanstvenim delom je prebisteval svoj čas. Tako je že l. 1831. trdil, da mora biti povzročitelj kolere živo strupeno bitje, ki se samo razmnožuje. Bil je tudi početnik kemije alkaloidov. Nešteta razočaranja so mu spodkopala zdravje. Umrl je l. 1841. v starosti 58 let. Letošnjo pomlad bodo nemški farmacevti danes pozabljenemu možu postavili v njegovem rojstnem kraju spomenik. mg. ph.

KAKO VRAČAŠ IZPOSODJENE KNJIGE?

Pred malo letj je neki ameriški pisatelj hotel pretehtati poštenje svojih rojakov. Kako je to storil? Izbral si je 50 mož in 50 žen iz vseh družabnih slojev in vsakemu od njih poslal pismo sestavljeno tako, da je bilo povsem jasno videti namenjeno drugi osebi, pismu pa je bil priložen 1 dolar.

Od 50 moških jih je 31 vrnilo denar, ki ni bil za nje; med ženskami pa je bilo takih več, 33. Dve bogatinki od 5 sta pridržali dolarjski bankovec. Isto razmerje poštenosti se je razodelo pri igralkah, tipka-

OBLAK PRAHU

Veš štirje so skupno z Grimaudom uprli svoje puške v zid, ki se je pričel tresti kakor drevo v viharju, se odtrgal in zdrknil s silnim treskom v jarek.

»Če so le vsi mrtvi?« je menil Athos.

»Zdi se,« je rekel d'Artagnan.

»Ne,« je zaklical Porthos, »tam se vlečeta dval«

In zares je bežalo troje, četvero mož,

pokritih z blatom in krvjo, proti mestu. Vsi drugi niso bili več sposobni za boj.

ricah, bolničarkah in uslužbenkah. Od 5 učiteljc so 4 vrnile vsoto, poslovne ženske pa so vse naglo odposiale bankovec, ki ga niso hotele zase ohraniti.

Aktivni ljudje, vajeni izrabiti vsako minuto, so se najhitreje iznebili dolarja, ki je prišel na krivi naslov. Novinarji, glumci, človek postave so se odkrižali tujega denarja v razmerju 4 od 5, politiki pa samo 3 od 5.

Poskus ameriškega dušeslovca bi bilo vredno obnoviti po drugih državah, saj ta ali oni stan nima po vseh krajih enakih navad, posebno pa ne ob vseh dobah. Na-

mesto denarja bi lahko vzeli posojeno knjigo in ugotovili, v kolikšni meri jo ljudje vračajo. Nemara bi pri tem doživeli presenečenja. P. L. Hervier pripoveduje o ugledni gospe, ki je rada pomagala siromakom, anonimno prispevala pri vseh zbirkah za ponesrečence, posipala krušne drobtinice in proso ptičkom. A neki dan mu je pokazala polico knjig v svoji biblioteki, češ: »Glejte to vrsto knjig, ki jih nisem kupila. Znanci so mi jih posodili, pa jih niso več nazaj zahtevali.«

STAVA JE DOBLJENA

Athos je pogledal svojo uro in rekel: »Gospodje! Bili smo tu eno celo uro ter smo dobili stavo. Toda hočemo biti veseli, sicer pa nas d'Artagnan še ni seznanil s svojimi načrti.«

Hladnokrvno so mušketerirji spet sedli ter nadaljevali svoj zajtrk.

»Kaj mislim?« je rekel d'Artagnan. »Da, že vem. Potoval bom na Angleško in govoril z Buckinghamom.«

»Ne, tega pa ne boš storil!« je od-

vrnil Athos.

»Zakaj pa ne? To sem bil storil že enkrat!«

»Že res, toda takrat se nismo vojskovali z Angleško. Takrat je bil Buckingham zaveznik, ne pa sovražnik. To, kar hočeš storiti, je izdajala.«

D'Artagnan je uvidel, da ima Athos prav ter je molčal.

KNJIGE IN REVJE

PUSKIN ZA MLADINO

Jednota slovanskyh žen v Prazi je dala na svetlo snopič: »Největáj básnik Ruska A. S. Puškin K 100 výročí jeho smrti (1837-1937) mládeži československé napealy Nina Seifertová-Srutová a Ludmila Šrutová« 1937 8', 20 s. Kč 1.50). Poleg životopisa prinaša izborček pesmi ter odlomek iz »Bojisa Godunova« in »Kapitanove hčere« pri čemer so pridejani ruski teksti z akcenti. D.

SLOVASKA ANTOLOGIJA

Najpomembnejši slovaški liriki sodobnosti, Emil Bojeslav Lukáč, († 1900) je izšel pri založbi Družstevni práce v lepem izboru »Básnická tvorba« na tristo straneh z uvodom Jos. Hore ki je upošteval vse doedanje Lukačeve snopiče: Spoved', Dunaj a Seine, Hymny, O lásce neláskavej. Spev vikov, Krížovatky, Elixír. Nato še nove pesmi kakor važnejši prevodi iz francoskih, nemških, madžarskih bardov. Bogat in tehten pesnik ki bi ga morali vsi dobro poznati, sodi P. Esner. A. D.

VOLUSPA

To je ena največkratnejših pesmi v zbirki »Edda«, glavnem viru germanskega basjeslovja. Naziv pomeni: Völvino prerokovanje. Völva (manj pravilno Wala, t. j. palčarka, nosilka batine), nazvana po čarodejni šibi nastopi ter ukazuje molki. Nato poročja Odjnu, ki jo je poklical kot oče mrtvih, o prarodu velikanov, o zlatem veku bogov, o prvi vojni itd. Družstvo kvjhtiskarny v Hranici na Morav: jo je izdalo kot 12. zasebni tisk: »Véd'mina veštba. Ze staré severštiny přeložil Emil Walter« (1937, vel. 8', 20 s.) A. D.

Momtchilo Njitchitch: La crise bosniaque (1908-9) et les puissances européennes (Paris Costes, 1937)

Naš bivši minister vnaprjih zadev je objavil debela zvezka, kjer razpravlja na podlagi dokumentov o bosenski krizi in o vzrokih svetovnega eponada. Na novo je osvetlil zlasti dve osebnosti. Nadvojvoda Franca Ferdinanda in Aehrenbela, avstrijskega Bismarcka. Njidečeva knjiga pomeni resen opomin silam, ki se igrajo z vojnimi grožnjami. k

Dr. A. Kunoš: Mala Dohoda ako šnitel' mieru

Mladi slovaški publicist je v Prazi izdal živahno knjigo o postanku in pomenu Male antante. Avtor umne naenobarnelike gradivo tako norabití da postane priklupno.

Gerald Druce: In the heart of Europe. Life in Czechoslovakia

Simpatična, obilo ilustrirana knjiga, ki jo angleška potopsega rudi svojim rojakom, da

IZ SODOBNE LIRIKE:

TAKO, GOSPOD IN BRAT

Pomlad — pojo že vrabci in poeti —
vulkan za zdaj so še iberska tla,
za Alpami dojenček že sesa:
kako je treba puško v roko vzeti.

Drugod od starih misli prenapeti
boje za skrite kupe se zlata,
idejo novo z vrha pa do dna
z bodočo žico skušajo zatreti.

Sokovi mladi najdejo si pot
v življenje novo. Staro umakniti —
to zakon je sveta — se mora v kot,

da novo more brže se razviti.
Pomlad uči nas to. Tako, gospod
in brat, nesmrtnosti pleto se niti.

Arij Stid

ly jih zvalil v osrčje Evrope. Delo je že zagledalo beli dan tudi v češčini pri založbi Karel Volesky, Praha. k

St. Gwynn: The life of Sir Walter Scott

Življenjepisec izhaja v tej obsežni knjigi iz spoznave, da je bil Scott kot človek večji in ljubeznivejši od svojega najlepšega dela romanov »Waverley«, čigar prizore in položaje so primerjali s Teniersovimi slikami. Spremlja ga na večkratni življenjski poti do herojsko tragičnega konca s tako živahnostjo kakor da mu je bil vrstnik in prijatelj. D

Uredništvo je prejelo:

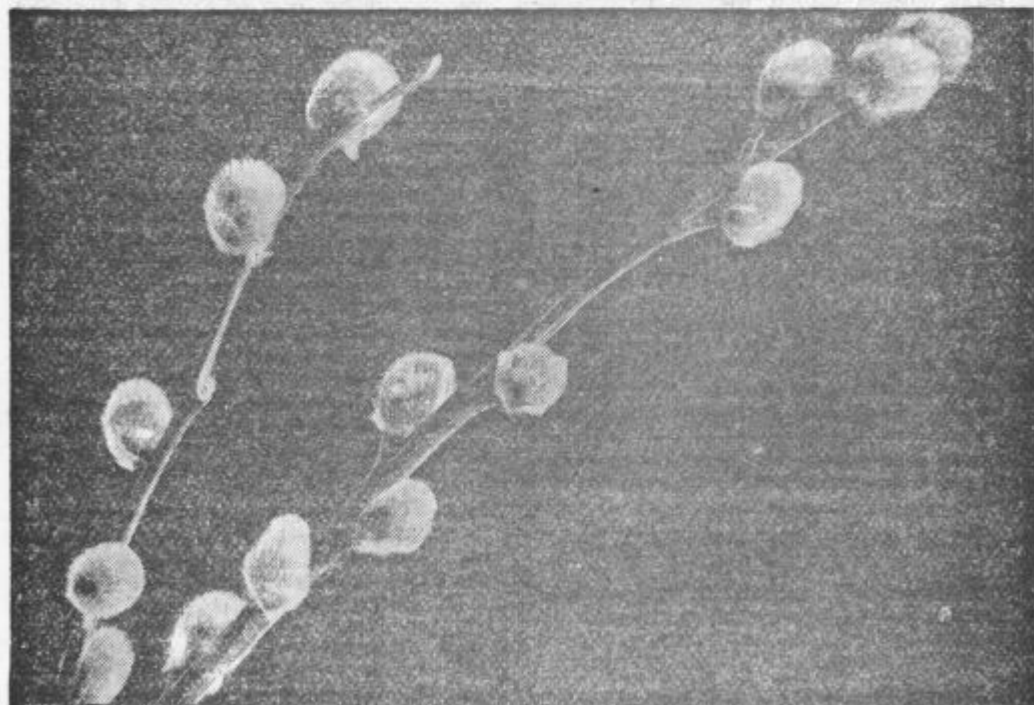
LJUBLJANSKI ZVON, leto LVII št. 1-2. Dvojni zvezek slovenske revije je po večini vsebine posvečen stoletnici smrti A. S. Puškina. Uvodne besede »Nekaj minut s Puškinom« je napisal pisatelj Juš Kozak ki je v njih poudaril tudi svoj načeln; uredniški načrt. Oton Berkopec je podal na temelju pesnikovih pisem in njegovoga dnevnika »Puškinovo življenje«. Br. Kreft je prispeval po novejših virih sestavljenno temeljito študijo o »Puškinu kot dramatik« ki se bo nadaljevala. Ruski literarni znanstvenik VI. Francov je opisal »Razvoje pot Puškinovega genija«. Prispevek je izšel v prevodu B. Borzka. Nekaj Puškinovih pesmi — lirike in epigramov — je dovršeno prevzel pesnik M. Klopčič. Dobro in celo potrebno bi bilo da izda ena ali druga naših kulturnih založb vsaj primeren izbor Puškinovih pesmi, saj razen onih pet in tridesetih v Veselovi Ruski antologiji in onih v prevodu dr. Iv. Prijatelja nimamo. Puškinu so še posvečeni trije ruski prispevki: A. Lunačarskega. Ob Puškinu-knjiku (prvi del). N. Bahčeta Puškinov konec in Puškinova kronologija. Dvojnemu zvezku, ki obsega sto strani, je priložena pesnikova slika po Taquininu (okt. 1837). —

Izmed ostale vsebine omenjamo Iv Brnčiča prozo »Smrt Jurija Možine«, sonete B. Vodnika, Slovensko zgodovinarstvo na razpotju (Fr. Klemenč), Spomina Jmilia Adamca (M. Lj. Povšek) Zapiski ob premierah (Vl. Pavšič), Tri razstave (Fr. Kidrič), Ob italijanskem in slovenskem slovarju (A. Budai) in sodbo o Križevih Baladah Petrice Kerempuha (I. Brnčič). V rubriki Kritika ocenjuje J. Liška Ingoličeve Lukarje Al. Gspan II. zv. Zbranih spisov Fr. Detela in J. Kerenčič Kačevega Moloha. »Ljubljanski Zvon« se narača v knjigarni Tiskovna, za druge ter stane celotno 120 din. Naročnina se lahko plačuje tudi v obrokih.

KRONIKA SLOVENSkih MEST. letnik III. št. 4. S to številko je zaključen tretji letnik, bogat tako po vsebini kakor posebno po slikah. Zadnji zvezek priobčuje konec spisa dr. Iv. Laha »Ob stoletnici ljubljanske kazine«. V Jagodice poroča o »Osnovah sodobne zaščite otrok v Sloveniji«, I. Orožen razpravlja o »Ostankih rimske Celeje v okolici sedanjega mesta« končujejo se prispevki »Pokopališča v Mariboru« (dr. Vl. Travner), »Prebivalstvo mesta Ljubljane v srednjem veku po svojih imenih in priimkih« (Jos. Maček) in »Zadnja faza italijanskega gledališča v Ljubljani« (dr. St. Skelj). Arhivalna študija dr. A. Vodnika o Francescu Robbi se bo še nadaljevala. Izmed ostalih prispevkov je zlasti zanimiv

»Najstarejši časnik v Ljubljani« (V. Stejskal), ki poroča tudi o najhujšem požaru v Ljubljani, nadalje sta dva prispevka dr. Fr. Göstla ob Iketnici Foerstéjeve smrti ter o Souvanovem vrtu in njegovih obiskovalcih iz zapuščenega pokojnega zgodovinarja Iv. Vrhovnika je priobčen spis »Med cerkvijo sv. Petra in Ljubljano«, važen donesek k poznavanju slovenske prestolnice. S prihodnjim letnikom preide Kronika v izdajateljstvo Učiteljske tiskarne. Uredništvo poroča tudi, da bo skušalo z vso odločnostjo preprečiti dolgovezne razprave, ker je časopis namenjen vsem slojem, ne samo nekaterim strokovnjakom. Odslej bo imela vsaka številka po eno večbarvno umetniško prilogo. »Kronika« izdaja mestna občina ljubljanska štirikrat na leto ter stane celotno 60 din. Naročnina se bo odslej lahko plačevala tudi v obrokih po 5 din mesečno.

ILLUSTRIRTE ZEITUNG LEIPZIG štev. 4798 priobčuje med drugim zanimiv prispevek o radostih in težavah znanstvenih raziskovalcev v Afriki. Poučen je kulturnozgodovinski članek o lepoti starih ladij. Mnoge bo zanimal prispevek o nastanku briкета. Nadalje vsebuje številka poleg mnogih slik običajne rubrike o gledališču in filmu. »Illustrirte Zeitung« izdaja založba J. J. Weber v Lipskem.

Ej, mačice! Kdaj pa ste splezale
tak naglo na vrhinje?

(O. Zupančič)

TEHNIČNI OBZORNİK

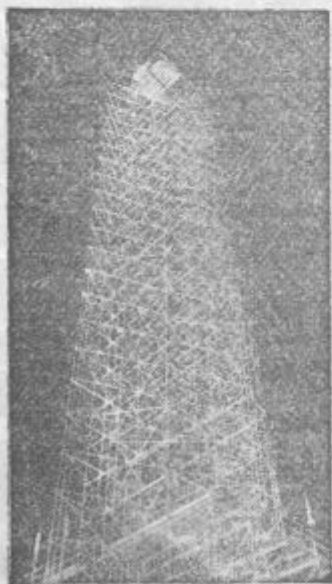
JEKLENA CEV KOT GRADBENI ELEMENT

Pomožne opore pri stavbah, začasne tribune in stolpe, tehnika doslej še ni bistveno preobrazila. Kajti še danes jih prav

Sl. 1.

ko pred tisočletji gradimo iz surovo obtesanih hlodov, nameščamo večinoma po starih izkustvenih načelih, spojimo z žič-

Sl. 2.

niki, železnimi sponami ali vijaki ter obložimo z deskami.

V Angliji in Italiji, ki jima nedostaja lesa, so se pričeli poskusi s smotrom: za

menjati hlode z normiranimi jeklenimi palicami in cevmi. Uspeh ni izostal: opore iz jekla, ki jim vreme in ogenj ne moreta do živega, so si vtrle poti v prakso.

Jeklena opora je statistično pregledana in tehnično sila enostavna konstrukcija iz jeklenih cevi, ki jih družijo obroči, vijaki in klini. Zato nudijo tehnično šolanemu očesu edinstveno-silko oblikovne lepote in smotrenosti.

Uporabnost jeklenih cevi za gradnjo začasnih stavb naj nam izpričata na posameznostih dovolj bogati sliki. Na prvi vidimo ogromno tribuno, ki so jo bili zgradili ob 25letnem jubileju pokojnega kralja Jurija, na drugi pa 100 m visok razstavni stolp v Milanu. (tma)

MOTORIZACIJA ROČNEGA DELA

Da si je elektromotor že globoko vtril pot na področja, kjer so pred desetletjem opravljale vse delo zgolj človeške roke, v našem obzorniku ni treba posebej omenjati. Toda splošni izberi elektromotorja je in bo električna napeljava trn v peti.

Tehnika pa ne počiva. Kar elektrika ne zmore, bo zmogla pač drugačna energija! Zamislila si je in sevě uresničila bencinski motor s trajno učinkovitostjo ene konjske sile, ki tehta komaj 13 kg in si ga more delavec zlahka naprtiti na hrbet.

Da bi bilo mogoče uporabiti motor s pridom tudi za poljska in vrtnarska dela, je bilo treba prej rešiti tehnično precej težavno nalogo. Prenesti je bilo namreč vrtenje v sunkovito gibanje lopate ali škarij za striženje grmičevja ali drevja. Izkustva, ki si jih je tehnika pridobila pred mnogimi desetletji pri sestavi šivalnega in skobelnega stroja ali pri strojnih žagah, so ji zdaj zlahka pomagala premagati zapreke. Zvezaji so motor preko gibljive osi s strojno motiko, s katero more en sam človek brez vsakega truda prekopati v osmih urah deset futer zemlje ali v istem času ostriči 500 m dolgo in nad 1 in pol m visoko živo mejo. Ker je prostornina motorjevega valja le 68 kubičnih cm, porabi za vse to delo le 3 do 5 l bencina. (tma)

V Evropi ima največ kino-gledališč Nemčija (5.253). Njej slede Anglija (5070), Italija (4.221), Francija (4000), Španija (3450), Češkoslovaška (1.833) Švedska (1.581). Ostale države v Evropi imajo opazno manj kinematografov. Naj naštejemo le Svico s 340, Jugoslavijo s 336, Norveško z 225 in Luksemburško z 22 bioskopi.

Nemška družba Auto-Union je skoraj dogradila dirkalni avtomobil, s katerim namerava dirkač H. Stuck potolči svetovni avtomobilski rekord, ki znaša 484 km na uro.

IZ PRAKTIČNE MEDICINE

Poprova meta in želodec

Mnogi ljudje imajo posebno veselje do poprove mete v raznih oblikah, posebno do čaja iz poprove mete v primeru želodčnih motenj, ki so združene z bljuvanjem. V Ameriki so sedaj malo natančneje proučili učinke teh lečil Ugotovili so, da pospešuje poprova meta delovanje želodca. Tako pri bolnikih, kakor pri zdravih ljudeh se želodec v pol hitrejšem času iznebi jedi, ki so drugače po cele ure v njem. Preiskave z Röntgenovimi žarki so pokazale, da se tako zvana Röntgenova kontrastna kaša isto tako hitreje pomika skozi želodec, če ji dodamo poprove mete. Tako se je pojasnilo vprašanje, zakaj ima čaj iz poprove mete tako blagodejen učinek pri želodčnih obolenjih. dr

Med — zdravilo

Naši predniki uživanja medu niso smatrali samo za »zdravo«, temveč so menili,

da je to sploh zdravilo za mnoge notranje bolezni, in celo kot mazilo za rane so ga uporabljali. Tudi znanost ne zavrača medu kot zdravilni pripomoček. Nasprotno. Nekaj nemški zdravnik je pred kratkim delal poskuse, kakšen učinek ima med na rane, ožganine, opekline in tvore. Poskusi so se dejansko v vseh primerih posrečili! Med zapira rano pred zrakom, tako da se more zdravilni proces vršiti nemoteno. Poleg tega daje pomoč zaščitnim silam zdravega tkiva, s čimer ustavlja uničevanje stanic. Pri poskusih pa se je tudi pokazalo, da ima med le tedaj zdravilni učinek, če ga nismo ogreli nad temperaturo krvi.

Insulin proti zastrupitvam z alkoholom

Pijanost je zastrupitev lažje ali težje stopnje, zastrupitev z alkoholom Kri sprejme alkohol, ki se izraža potem s svojimi znanimi psihološkimi in fiziološkimi učinki. Človek se iztrezni, ko je dihalni proces sežgal alkohol v krvi. Po prof. Bickelu je

B. RIEGE

JUTRO PRED VERDUNOM (lesórez)

mogoče sežig alkohola pospešiti s tem, da se vzbrizgne v telo insulin, znano lečilo zoper sladkorno bolezen. Zanimivo je, da postane človek po takšnem vzbrizgu takoj trezen. Alkoholne količine, ki so vdrlje v živčne stanice se pod vplivom insulina uničijo in s tem se obnovi psihično ravnovesje. Razen tega preprečuje insulin alkoholu, da ne more iz krvi ponovno prodrati v živčne stanice. Čeprav ostane še mnogo alkohola v krvi, se njegov učinek na živčni sistem ustavi.

Vitamini kot mazilo za kožo

Hormoni in vitamini, ki jih vdrnemo v kožo, so baje dosti učinkovitejši, nego če jih drugače uvajamo v telo, in sicer pokažejo isti učinek že v 1- do 5-odstotni količini običajne doze. Iz tega razloga se kozmetična industrija bavi z vprašanjem uporabe vitaminov in hormonov v obliki kožnih mazil. Posebno važno je to, da poznamo vitamine z najrazličnejšimi lastnostmi; tako so vitamini, ki pospešujejo rast las,

drugi, ki celijo rane in takšne, ki pomlajajo kožo.

Srca letalcev v filmu

S pomočjo nove priprave je danes zdravniku mogoče zasledovati učinke letanja na srce, ne da bi bil sam v letalu. Meritve v letalu so vedno problematična stvar. Velikost in teža merilnih aparatov preprečuje ta pogostoma njih uporabo na krovu, razen tega so ti aparati zelo občutljivi za stresljaje. In tudi ni vsak človek tako trden, da bi mogel opazovati delovanje takšnih aparatov med krivuljami in obrati letala. Nova priprava pa omogoča zdravniku poslušati letalčevo srce s tal. Pilot ima na prsih nad srcem neke vrste slušalo. Zvočne impulze, ki jih sprejema to slušalo, prenašajo brezžični valovi do talne postaje, tu jih lahko slišijo ali pa tudi snemajo na trak zvočnega filma. Na vse udobnejši način nego doslej je mogoče tako zasledovati učinke raznih letalskih figur in višin na letalca.

PRAKTIČNE NOVOTE

Sušenje perila v majhnem prostoru

Sušenje perila v zaprtem prostoru ni prijetno. Če razpneš vrvi v kopalnici, moraš plezati pod obešenimi kosi in bitti priprav-

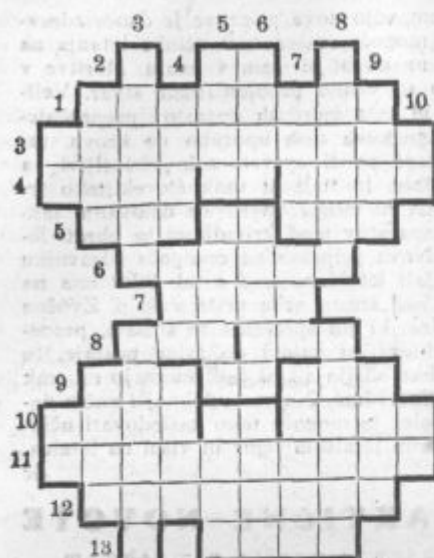
ljen na to, da bo nate kapljalo. Če razpneš nad kopalno kadjo viseč sušilnik, je to boljše, kajti ta praktična sušilna priprava sprejme nase najmanj isto toliko kosov perila, kolikor vrvi, pri tem pa so kosi tako razporejeni, da pride dovolj zraka do njih in da kaplja od njih le v kad. Skozi 12 do 20 ozkih palic iz bukovine gresta na obeh koncih dve trdni vrvi, ki sta na koncih pritrjeni v obroča. Ta dva obroča se obesita v kavelj na steni ali kjerkoli. Perilo se obeša na palice s skobami ali brez njih. Po uporabi je mogoče sušilnik zvit in ga tako shraniti, ne da bi zahteval mnogo prostora. Za majhna stanovanja in tudi za sušenje na balkonu je ta priprava pač nad vse praktična. Dobiti jo je v treh velikostih v širini od 15 do 100 cm in z 12, 15 ali 20 palicami.

DOBRO BO ZADELA

K R I Ž A L J K A

Crassus

Vodoravno: 1. enako začet kakor končan priimek ruskega slavista, ki je bil že v Ljubljani ter živi v Parizu (o neki nje govni študiji je »Zis« poročal pred par leti), 2. predlog v srbh. + ime grške črke m + zlogotovoren konsonant, 3. znetno, zdržno (ta beseda vsebuje za oko največ soglasnikov skupaj pri nas), 4. skand. božanstvo (nem. Wotan) + kratica za »ad acta« + danes 5. velika dubovnik v Gregorijevih božični drami »Kralj z neba« (obratnica) + postane + rimski bakren denar, 6. rov obljati, opaziti (špansko, glagol vsebuje črke a a d e m r), 7. del naše duševnosti, 8. prost dolga + konec živalskega telesa, 9. se pogosto omenja v Ingoličevem romanu »Lukanje«, čitaj ga narečno + navadn; le-nivee (franc.) + plin (srbh., besedo je skoval po grški »chaos« Belgijec J. van Helmont), 10. polužan od kobile in osla + prov. in katalonsko »oba« (od lat. ambo) + češko ime (nosil ga je + sin vseučil, prof. dr. I. Prijatelj), 11. neopažen, neviden (angleški deležnik glagola »behold«) 12. prusko mesto na sev vzh. od Wittenberga (naziv od slov. »Bog jutra«), 13. njemka št. 50 (+ sto (špansko).

Navpik: 1. tele (francosko po izreki srbh. pa kastrirano moško govedo, 9. goveji glas, 2. brzda, 8. ptica ujeđa (cercus rufus, drugod: pandion haliaetus), 3. poslovenjena Theurietova povest, pomeni povodno vilo, 7. slavec (turško iz tega seb-

ske), 4. post, zemlja, tudi zmes fičoh in boba + stalo pri sodu ali kakafo (+ preta-vitev ali metateza besede keta (kocča), 5. levi pritok Mislinje + velik top, prostoma-rodna oblika za »Achajus«, 6. švanka, bodica, dva postavca + vas pri Napoliju zna-na po krilatoci: Vodi Napoli a pot — 7. poz-no žsto + zdravo (lat.) + apodobnost, okras (franc.) od gršk. kako potos = lepo ravnaoč ali od germ. garojan = priprav-ljati, prim. gerben), 8. pokončati (franc.) odpuščanje (frc.) 9. skrajšan lat. »nives« + slov. pomen te besede, 10. pri vozu + šte-vnik. — Pravične rešitve je treba poslati do 10. t. m.

REŠITEV KRIZALJKE V ŠT. 10:

Vodoravno: ank. Marko imatelj, Ščogoljev izkazuj, mesto, Erk. V okviru: Nemi Šimen koj v jok. — Mnogi so se potrudili, toda le trije so pravilno rešili. Zreb je določil za nagrado Ludvika Kovačiča, v Ljubljani.

Z A B I S T R E G L A V E

312

Kupčija s copatami

A je dejal B-ju: »Vzemiva, da sem vele-trgovec s copatami in da sem kupil 4711 pa-rov te obtuve. Ker je nakup tako velik, dobim vso partijo za ceno 120 din tucat. Koliko stane vsa partija?«

Rešitev k št. 309

(Cene so se dvignile)

Tudi po dvigu cene je veljal plašč 400 din več nego obleka. Ker mora istočasno veljati dvakrat toliko, kolikor obleka, je to mogoče samo v tem primeru, če velja obleka 400 in plašč 800 din.

Rešitev k št. 310

(V prodajalni klobukov)

Prodajalec je izgubil 850 din in klobuk.

Rešitev k št. 311

(Krošnjar)

Mož je imel 10 novcev po 10 p, 9 dinar-skih novcev, 4 novce po 10 din in 2 ban-kočca po 100 din.

Rešitev problema 194

1. Da1—b1 grozi Kg4—f5 mat; 1. c3—c2 (a); 2. Db1—al mat; 1... Da4—c2 (b); 2. Db1 x b4 mat; 1... Sb4—c2 (c); 2. Db1—b6 mat; 1... Ld1—c2 (d); 2. Tf3—f4 mat; 1. Tg2—c2 (e); 2. Lg3—e5 mat; 1... Tg2 x g3 + (9); 2. Kg4 x g3 mat 1... Ld1—b3 (h); 2. Kg4 r f3 mat.

UREDNIK IVAN PODRZAJ — TELEFON ŠT. 3126 — UREDNISTVO NACELNO NE VRACA ROKOPISOV — IZDAJA ZA KONZORCIJ ADOLF RIBNIKAR — TISKA NARODNA TISKARNA V LJUBLJANI, PREDSTAVNIK FRAN JERAN Uredništvo in uprava v Ljubljani, Knaflijeva ulica 5 — Mesečna naročnina Din 4,— po raznašalcih dostavljena Din 5,—